

Nota voor Gedeputeerde Staten

Natuur en Water

Onderwerp	Ontheffing Waterschap Limburg instructieregel boringsvrije zone Venloschol Omgevingsverordening Limburg
Documentnummer	DOC-00759089
Datum	19 maart 2025

0. Samenvatting

Bij brief van 16 januari 2025, kenmerk WLDOC-390959707-113159, ontvangen op 23 januari 2025, heeft Waterschap Limburg een ontheffing aangevraagd van een in de Omgevingsverordening Limburg opgenomen instructieregel over de boringsvrije zone Venloschol.

Deze instructieregel bepaalt dat de waterschapsverordening voor grondwateronttrekkingen in de boringsvrije zone Venloschol dieper dan 5 meter +NAP, een vergunningplicht moet bevatten en dat het waterschap de vergunning slechts mag verlenen als sprake is van een grondwateronttrekking die uitsluitend bestemd is voor menselijke consumptie.

De Omgevingsverordening bevat naast deze instructieregel voor grondwateronttrekkingen ook een rechtstreeks werkend verbod voor het aanleggen en hebben van een boorput in de boringsvrije zone Venloschol. Van dit verbod kunnen GS afwijken door middel van een vergunning als de boorput niet kan leiden tot een toename van de risico's voor de kwaliteit van het grondwater. In de praktijk wordt een dergelijke vergunning verleend als de boorput niet de beschermende kleilaag doorboort, die in de Venloschol veelal dieper dan 5 meter +NAP ligt.

Het Waterschap vraagt nu om in de waterschapsverordening te mogen afwijken van het criterium 'uitsluitend bestemd voor menselijke consumptie' als het gaat om vergunningaanvragen voor grondwateronttrekkingen die niet dieper gaan dan de bovenkant van de kleilaag. Omdat de beschermende kleilaag hierdoor niet wordt aangetast en daarnaast GS bij de omgevingsvergunning voor de boorput zelf toetsen aan de risico's voor de kwaliteit van het grondwater, wordt voorgesteld de gevraagde ontheffing te verlenen.

Naar aanleiding van de handhavingsactie gericht op beregeningsputten in de boringsvrije zone Venloschol is gebleken dat een substantieel deel van de beregeningsputten die zijn aangelegd nadat een boorverbod van kracht was geworden, te diep is. Putten mogen niet in of door de kleilaag zijn geboord. Deze illegale putten worden gedempt. In veel gevallen wil de betreffende eigenaar een vervangende put aanleggen boven de kleilaag. Op basis van aanvragen voor vervangende beregeningsputten is aan het licht gekomen dat de regels voor het boren van putten en de instructieregel aan het Waterschap voor grondwateronttrekkingen niet goed op elkaar aansluiten. De ontheffing aan het Waterschap maakt het verlenen van de vergunningen mogelijk.

1. Beoogd resultaat (output/outcome)

Het verlenen van een ontheffing aan het Waterschap van een instructieregel in de Omgevingsverordening Limburg. Door de ontheffing krijgt het Waterschap de ruimte om in de waterschapsverordening te regelen dat een omgevingsvergunning voor een grondwateronttrekking

in de boringsvrije Venloschol die niet dieper plaatsvindt dan de bovenkant van de kleilaag, kan worden verleend ook als de onttrekking niet bestemd is voor menselijke consumptie.

2. Toelichting

Bij brief van 16 januari 2025, kenmerk WLDOC-390959707-113159, door ons ontvangen op 23 januari 2025, heeft Waterschap Limburg een ontheffing aangevraagd als bedoeld in artikel 1.6 van de Omgevingsverordening Limburg. Per email van 11 maart 2025 heeft het Waterschap de aanvraag aangevuld. Het gaat om een ontheffing van een in de Omgevingsverordening Limburg opgenomen instructieregel over de boringsvrije zone Venloschol. Het Waterschap is verplicht deze instructieregel in de waterschapsverordening te implementeren.

De instructieregel waarvan ontheffing wordt gevraagd, bepaalt dat de waterschapsverordening voor grondwateronttrekkingen in de boringsvrije zone Venloschol dieper dan 5 meter +NAP, een vergunningplicht moet bevatten en dat het waterschap de vergunning slechts mag verlenen als sprake is van een grondwateronttrekking die uitsluitend bestemd is voor menselijke consumptie (artikel 4.5, tweede lid, in samenhang met artikel 4.4, vijfde lid, Omgevingsverordening Limburg).

De Omgevingsverordening bevat naast deze instructieregel voor grondwateronttrekkingen ook een rechtstreeks werkend verbod voor het aanleggen en hebben van een boorput in de boringsvrije zone Venloschol. Van dit verbod kunnen GS afwijken door middel van een vergunning als de boorput niet kan leiden tot een toename van de risico's voor de kwaliteit van het grondwater (artikel 4.38, tweede lid en 4.40, eerste lid Omgevingsverordening Limburg). In de praktijk wordt een dergelijke vergunning verleend als de boorput niet de beschermende kleilaag doorboort, die in de Venloschol veelal dieper dan 5 meter +NAP ligt.

Het Waterschap vraagt nu om in de waterschapsverordening te mogen afwijken van het criterium 'uitsluitend bestemd voor menselijke consumptie' als het gaat om vergunningaanvragen voor grondwateronttrekkingen die niet dieper gaan dan de bovenkant van de kleilaag. Omdat de beschermende kleilaag door dergelijke onttrekkingen niet wordt aangetast en daarnaast GS bij de omgevingsvergunning voor de boorput zelf toetsen aan de risico's voor de kwaliteit van het grondwater, wordt voorgesteld de gevraagde ontheffing te verlenen.

Met de ontheffing bieden we de mogelijkheid dat ook onttrekkingsvergunningen voor andere bestemmingen dan menselijke consumptie kunnen worden verleend dieper dan 5 meter +NAP, mits daarbij niet in of door de kleilaag wordt geboord. Het Waterschap zal na het verlenen van de ontheffing wel nog de waterschapsverordening op dit punt moeten wijzigen.

Aan WML, als belanghebbende bij een goede bescherming van de grondwaterkwaliteit is advies gevraagd. WML begrijpt de wens om de ruimte boven de Venloklei te kunnen gebruiken en vergunnen voor onttrekkingen. Het is bekend dat op plekken in de boringsvrije zone Venloschol de bovenkant van de Venloklei dieper ligt dan de huidige begrenzing van 5 meter +NAP. WML heeft geen bezwaar als de ruimte onder de 5 meter +NAP tot aan de bovenkant van de Venloklei beschikbaar komt voor onttrekkingen, zolang geborgd wordt dat de kleilaag niet geraakt of doorboord wordt, om zo het water onder de kleilaag te beschermen. Daarbij blijft uiteraard ook de afweging door het bevoegd gezag nodig welk effect iedere onttrekkingen, die door deze voorgestelde verruiming mogelijk wordt, op de omgeving (o.a. natuur) heeft.

In het voorstel voor een volgende wijzigingsronde van de Omgevingsverordening wordt de instructieregel op dit punt gewijzigd. Als dat gebeurd is verliest de ontheffing feitelijk haar betekenis.

3. Bestuurlijke aandachtspunten

N.v.t.

4. Lobby - aspecten

N.v.t.

5. Relatie met Programmabegroting

1 Perspectief voor het Landelijk gebied, 1.3.1 Waterbeheer en waterkwaliteit regionaal systeem van de programma begroting 2024. Water, inclusief bescherming van grondwater voor de drinkwatervoorziening, valt onder dit programma.

6. Juridische aspecten

Artikel 1.6 van de Omgevingsverordening Limburg biedt de mogelijkheid om op verzoek van een bestuursorgaan een ontheffing van een instructieregel te verlenen. De meeste instructieregels in de Omgevingsverordening Limburg zijn gericht tot gemeenten die ze in acht moeten nemen bij het vaststellen van een omgevingsplan. Afdeling 4.2 bevat echter een aantal instructieregels over grondwateronttrekkingen die zich richten tot het waterschap, die ze in acht moeten nemen bij vaststelling van de waterschapsverordening. Dat is in de thans geldende Waterschapsverordening Waterschap Limburg ook gebeurd.

Als wettelijk beoordelingscriterium geldt dat een ontheffing alleen wordt verleend als de uitoefening van de taak of bevoegdheid waarvoor ontheffing wordt gevraagd, onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot het belang dat wordt gediend met de regel waarvan ontheffing is gevraagd (artikel 2.32, vijfde lid, van de Omgevingswet). In ontheffingsbesluit is nader onderbouwd aan dit criterium volgens ons wordt voldaan.

In de provincie Limburg bestaat maar één waterschap en de instructieregel verplicht tot het opnemen van een algemeen geldende regel in de waterschapsverordening. Ontheffing van de instructieregel heeft daardoor feitelijk hetzelfde effect als aanpassing van de instructieregel in de Omgevingsverordening. Daardoor zou de vraag kunnen rijzen of het ontheffingsinstrument wel bedoeld is voor een dergelijk geval, al dan niet vooruitlopend op wijziging van de Omgevingsverordening door Provinciale Staten op dit punt. Deze vraag hebben we voor advies voorgelegd aan Advocatenkantoor Pels Rijcken. Zij komt tot de conclusie dat het ontheffingsinstrument ook voor een geval als dit kan worden toegepast.

Overigens kan nog steeds bij een volgende wijzigingsronde van de Omgevingsverordening de instructieregel op dit punt worden gewijzigd. Als dat gebeurd is verliest de ontheffing feitelijk haar betekenis.

Rechtsmiddelen

Op grond van artikel 16.85 Omgevingswet wordt voor de mogelijkheid van beroep een besluit tot het verlenen van een ontheffing als bedoeld in artikel 2.32 geacht deel uit te maken van het besluit waarover de regel waarvan ontheffing is verzocht, is gesteld. Tegen een regel in de

waterschapsverordening staat geen beroep open. Dat betekent dat tegen dit besluit waarmee ontheffing is verleend geen bezwaar mogelijk is of beroep openstaat.

7. Inkoop- en aanbestedingsaspecten

N.v.t.

8. Financiële en cofinancieringsaspecten

N.v.t.

9. Relatie met aanpak coronacrisis

N.v.t.

10. Arbeidsmarktbeleid

N.v.t.

11. Effecten op CO₂ en stikstof emissies (effecten op klimaat en biodiversiteit/beschermde natuur)

N.v.t.

12. Digitalisering & data governance

N.v.t.

13. Formatieve aspecten

N.v.t.

14. Samenwerking/afstemming andere clusters

De GS-nota en het GS-besluit zijn in samenwerking met de clusters AJZ en VTH opgesteld.

15. Voorstel:

1. De door Waterschap Limburg aangevraagde ontheffing van de instructieregel van de Omgevingsverordening Limburg met betrekking tot grondwateronttrekkingen in de boringsvrije zone Venloschol te verlenen, overeenkomstig bijgevoegd conceptbesluit.
2. Te besluiten deze GS-Nota actief openbaar te maken.